

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 74 (1682) 21 aprel 2018-ci il

(əvvəli ötən sayımızda)

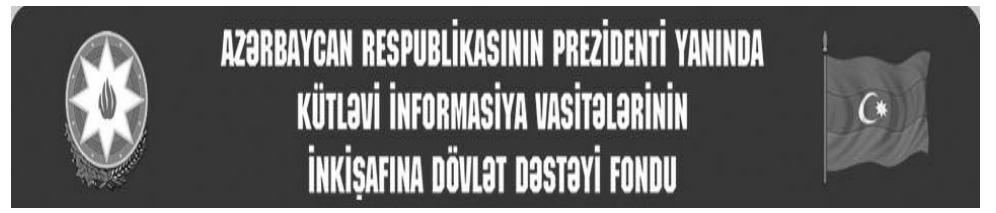
Dilimizi, milli mədəniyyətimizi təmsil eləyən, insan ləyaqətini, insan duyğularını, bəşəri hissləri təbliğ eləyən, elin sevincini, kədərini açıb göstərən, toya, bayrama rəvnəq, dərdə-qəmə təsəlli verən aşiq sənəti dünya var olduqca yaşayacaqdır.

Sazı ilə könüllər oxşayan, yurdun dar günündə haray salan, xalqı birliyə çağıran aşıqlarımız xalqın ruhuna qida verir, qəlbini ehtizaza gətirir, onu mənəvi cəhətdən daha da kamilləşdirir. Aşıqların köksündə on bir simli telli sazı - ana sazı görəndə

miş, yaradıcı aşiq kimi elin-obanın hörmətini, məhəbbətini qazanmışdır.

Öysüzlü Səməd Qovlarda olarkən - 1918-ci ildə vəfat edib. Ustad aşığın cənazəsini öysüzlülər Öysüzlü kəndinə aparmaq istəyəndə Qovlar camaatı etiraz edərək bildiriblər ki, Aşiq Səməd əbədiyyətə qovuşmaq üçün Tanrı tərəfindən Qovlara göndərilib. Belə də olur. O, el adəti ilə Qovlar qəbiristanlığında dəfn edilib.

Ustad aşığın şeirləri, dastanları bu gün də oxunur və söylənir. Aşiqşairin "Qaragöz", "Yaylıq", "Ay gəlin", "Yaxşısı", "Gözəllər", "Qayıtdı" və başqa şeirləri aşıqlar tərəfindən

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA
KÜTLƏVİ İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN
İNKİŞAFINA DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDUNUN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

TOVUZ: SAZ-SÖZ DÜNYASI

hər kəs fərəhindən, sevincindən yerə-göyə sığmır. Məhz həmin məqamlarda özümüzə qayıdırıq, öz ilkinliyimizə, kökümüzə qayıdırıq. Özümüzə, kökümüzə qayıtdıqca daha böyük oluruq, daha güclü oluruq.

Bəli, xalqımız daha böyük, daha güclü, daha xoşbəxt olmağa layıqdır.

Gəlin, milli mədəniyyətimizin inkişafında müstəsna rol oynayan, zəngin təkamül yolu keçən, xalqın ruhunun ifaçısı olan aşıqları bir daha salamlayaq, ölənlərə rəhmət, qalanlara can sağlığı diləyək və Tovuz aşıqlarının bir neçəsilə daha yaxından tanış olaq.

ÖYSÜZLÜ SƏMƏD

(1848-1918)

Öysüzlü Səməd 1848-ci ildə anadan olub.

Cavan vaxtlarından saza-sözə meyl göstərmiş, ustadlardan dərslər

böyük sevgi ilə oxunur, dinləyicilərin ruhunu oxşayır. Tovuzun Azərbaycanca, eləcə də türk dünyasına bəxş etdiyi aşıqlar sırasında Öysüzlü Səmədin xüsusi yeri olmuşdur. O, hələ sağlığında ikən Türkiyədə, İranda, Dərbənddə, Gürcüstanda və başqa yerlərdə olmuş, neçə-neçə toy məclisləri keçirmişdir.

Öysüzlü Səməd ustad aşiq kimi el şənliklərinə rəvnəq vermiş, şeyirdlər yetişdirmiş, qoşma, gəraylı, tənqis və mükəmməl ustadnamələr müəllifi kimi tanınmışdır.

QARAGÖZ

De görüm hardan gəliрсən?
Elinə qurban, Qaragöz.
Bircə danış şirin-şirin,
Dilinə qurban Qaragöz.

Züflərin gərdəndən aşır,
Vəsfində dilim dolaşır.
Sona kimi başın yaşıl,
Gölünə qurban Qaragöz.

Aşiq Səməd məlul baxır,
Nazi-qəmzən öymü yıxır.
Darayırsan yana çıxır,
Telinə qurban Qaragöz.

HÜSEYN BOZALQANLI

(1863-1941)

Aşiq Hüseyn Bozalqanlı bütün türk dünyasında tanınır və sevilir. Mahir və ustad sənətkarın qoşma və gəraylıları, tənqisləri, divaniləri, müxəmməsləri yüz ildən çoxdur ki, aşıqların dilindən düşmür, məclislərdə oxunur, əziz xatirəsi yad edilir, ruhuna dualar oxunur.

O böyük sənətkarın, ustadların şah ustadının musiqisində həm muğam, həm simfoniya, həm sevinc, həm də kədər vardı.

Hüseyn Bozalqanlı Tovuz elinin ən sayılan və sevilən aşıqlarından biri olub.

Ünlü aşığın saz çalıb, söz deməsi, meydan sulaması, xalqımızın mübarizə tarixində sazla qılıncın birliyini tərənnüm edən el aşığı millətimizin mənəvi uralığını, əhval-ruhiyyəsini, böyüklüyünü, mərdliyini dastana çevirməsi ilə də xalqın yaddaşında əbədi yaşamaq hüququ qazanıb.

Aşiq Hüseyn Bozalqanlı Səməd Vurğunla, Üzeyir Hacıbəyovla, Xan Şuşinski ilə, Salman Mümtazla yaxın dost olub. Aşiq Ələsgərlə, Molla Cümə ilə deyişib. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, "Əməkdar İncəsənət xadimi" Hüseyn Bozalqanlı "Şərəf nişanı" ordeninə layiq görüldü.

Bədahətən şeir deməkdə də Aşiq Hüseynin əvəzi olmayıb. Buna görə

də xalq şairi Səməd Vurğun onu "əli qılınclı şair" adlandırır və ona dərin məhəbbət bəsləyirdi. Səməd Vurğun həm də Bozalqanlı kəndini "Aşıqların konservatoriyası" adlandırmışdır.

Aşiq Hüseyn Bozalqanlının "Qandal Nağı", "Qaçaq Tanrıverdi", "Hacı Tağı" dastanı, "Hüseyn Bozalqanlının Tiflis səfəri", "Hüseyn Bozalqanlının Gəncə səfəri", "Hüseyn Bozalqanlının Aşiq Ələsgərlə görüşü" və başqa dastanları aşıqların repertuarında mühüm yer tutmaqdadır.

Hazırda onun adına "Hüseyn Bozalqanlı" aşiq muzeyi fəaliyyət göstərir.

GEYİNDİ

Bahar oldu, çiçək açdı,
Güllər qırmızı geyindi.
Çırtıq dəydi, üz qanadı,
Xallar qırmızı geyindi.

Yarım yuxudan oyandı,
İncidi, küsdü, usandı.
Barmaq barmağa dayandı,
Əllər qırmızı geyindi.

Mailəm mina gərdənə,
Ağ bədənə, gül əndamə.
Zülfünə qoyubdur xına,
Tellər qırmızı geyindi.

Qaş oynatdı, qıya baxdı,
Könlümün evini yıxdı.
Al geyindi, seyrə çıxdı,
Çöllər qırmızı geyindi.

Yanaqları güldən təzə,
Ağzı qaymaq, dili məzə.
Hüseyn, canan gəldi bizə,
Yollar qırmızı geyindi.

Əbülfət Mədətoğlu

ƏDALƏT •

21 aprel 2018-ci il